

Sygn. akt II CSK 683/18

## POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Władysław Pawlak

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku Z. S.  
przy uczestnictwie Spółdzielni Mieszkaniowej w S.  
o wpis,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym  
w Izbie Cywilnej w dniu 25 czerwca 2020 r.,  
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni  
od postanowienia Sądu Okręgowego w S.  
z dnia 14 czerwca 2018 r., sygn. akt II Ca (...)

- 1) oddała skargę kasacyjną**
- 2) zasądza od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika postępowania koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 240 (dwieście czterdzieści) zł.**

### UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 22 grudnia 2017 roku (DzKw (...)) Z. S. wniosła o wpisanie na jej rzecz do księgi wieczystej numer (...) prawa odrębnej własności lokalu mieszkalnego nr 6 położonego w budynku nr 27B przy ul. H. w S. oraz związanego z nim udziału 34925/1 000.000 w prawie własności działki nr (...)2 oraz częściach wspólnych budynku. Jako podstawę wpisu wskazała załączoną do wniosku umowę z dnia 31 grudnia 2010 r. (repertorium A nr (...)) zawartą w formie aktu notarialnego

między wnioskodawczynią oraz Spółdzielnią Mieszkaniową w S. (dalej SM) w przedmiocie ustanowienia odrębnej własności lokalu nr 6 stanowiącego uprzednio przedmiot przysługującego Z. S. lokatorskiego prawa do tego lokalu mieszkalnego w zasobach SM.

Postanowieniem z 19 marca 2018 r. Sąd Rejonowy w S. oddalił wniosek. Ustalił, że wnioskodawczyni przysługiwało lokatorskie spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego nr 6 położonego w budynku nr 27B przy ul. H. w S.. W dniu 31 grudnia 2010 r. zawarta została umowa w formie aktu notarialnego, na podstawie, której SM ustanowiła prawo odrębnej własności tego lokalu z udziałem 34925/1 000.000 w prawie własności działki nr (...)2 (mającej urządzoną księgę wieczystą (...)) i częściach wspólnych budynku oraz przeniosła to prawo nieodpłatnie na rzecz wnioskodawczyni. Na podstawie wniosku zawartego w umowie, Sąd Rejonowy w S. założył dla tego lokalu księgę wieczystą (...) i postanowieniem z dnia 31 stycznia 2011 r. wpisał do niej na rzecz wnioskodawczyni prawo odrębnej własności przedmiotowego lokalu oraz związany z tym prawem udział 34925/1 000.000 w prawie własności działki nr (...)2 oraz częściach wspólnych budynku. Postanowieniem z dnia 31 stycznia 2011 r., udział ten został także ujawniony w księdze wieczystej macierzystej (...).

Spółdzielnia Mieszkaniowa wystąpiła następnie przeciwko Z. S. z powództwem o ustalenie nieważności ewentualnie bezskuteczności opisaney wyżej umowy. Wyrokiem z dnia 29 września 2014 r. (I C (...)) Sąd Okręgowy w S. ustalił, że przedmiotowa umowa z dnia 31 grudnia 2010 r. jest nieważna. Apelacja Z. S. od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 kwietnia 2015 r. (I ACa (...)).

W dniu 2 października 2015 r. Spółdzielnia Mieszkaniowa w Suchaniu złożyła wniosek o wykreślenie z księgi wieczystej (...) (DzKw (...) 34 akt), na podstawie załączonego prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 kwietnia 2015 r. (I ACa (...)), wpisu prawa odrębnej własności lokalu nr 6 z udziałem 34925/1 000.000 w nieruchomości wspólnej i wpisanie w to miejsce, na rzecz Z. S., ograniczonego prawa rzeczowego w postaci własnościowego spółdzielczego prawa do przedmiotowego lokalu mieszkalnego w oparciu o

załączone zaświadczenie Spółdzielni Mieszkaniowej. Postanowieniem z dnia 23 listopada 2015 r. (k. 51-54 akt), Sąd Rejonowy uwzględnił ten wniosek, wykreślił w księdze wieczystej (...) prawo odrębnej własności lokalu nr 6 i wpisał w jego miejsce spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu. Postanowieniem z dnia 23 listopada 2015 r. wykreślił także udział związany z odrębną własnością tego lokalu w księdze wieczystej (...). Z. S. nie odebrała awizowanej przesyłki sądowej zawierającej zawiadomienie o tych wpisach, stąd Sąd Rejonowy przyjął fikcję ich doręczenia (k. 56 akt). Wpisy stały się prawomocne.

Po rozpoznaniu skargi kasacyjnej Z. S., Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 24 czerwca 2016 r. (II CSK 666/45) uchylił prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 kwietnia 2015 r. (I ACa (...)) i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Po ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2017 r. (I ACa (...)) zmienił wyrok Sądu Okręgowego w S. z dnia 29 września 2014 r. (I C (...)) w ten sposób, że oddalił powództwo Spółdzielni Mieszkaniowej w S. przeciwko Z. S. o ustalenie nieważności umowy z dnia 31 grudnia 2010 r. Postanowieniem z dnia 25 stycznia 2018 r. II CSK 568/17) Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej powodowej Spółdzielni Mieszkaniowej od tego orzeczenia.

Sąd wieczystoksięgowy ustalił dalej, że na podstawie decyzji Burmistrza S. z dnia 25 maja 2016 r. zatwierdzającej projekt podziału działki nr (...)2 o powierzchni 0,5109 ha, została ona podzielona na sześć działek o numerach (...)2/1, (...)2/2, (...)2/3, (...)2/4, (...)2/5 i (...)2/6, co zostało ujawnione w księdze wieczystej (...) w dniu 2 września 2016 r. Działki o numerach (...)2/1, (...)2/3 i (...)2/4 zostały odłączone z tej księgi i przeniesione do księgi wieczystej (...). W dniu złożenia rozpatrywanego wniosku Z. S. o wpis czyli 22 grudnia 2017 r., księga wieczysta (...) obejmowała (i nadal obejmuje) działki o numerach (...)2/2, (...)2/5 i (...)2/6 o łącznej powierzchni 0,3816 ha. Budynek wielorodzinny nr 27B, w którym znajduje się lokal mieszkalny nr 6 jest położony na działce nr (...)2/2 o powierzchni 0,0150 ha. Z księgi wieczystej (...) wynika, że Spółdzielnia Mieszkaniowa zawierała sukcesywnie z osobami uprawnionymi, notarialne umowy o ustanowienie odrębnej własności lokali położonych w budynkach przy ul. H. i przeniesienie ich na rzecz osób uprawnionych ze związanymi z tymi prawami udziałami w nieruchomości

wspólnej. Lokale te były odłączane do odrębnych ksiąg wieczystych lokalowych. Umowy te zostały zawarte, między innymi w dniu 25 sierpnia 2016 r. (wpis w księdze wieczystej (...) z dnia 5 września 2016 r.), w dniu 25 sierpnia 2016 r., (wpis w księdze wieczystej (...) z dnia 8 września 2016 r.), w dniu 25 sierpnia 2016 r., (wpis w księdze wieczystej (...) z dnia 9 września 2016 r.), w dniu 25 sierpnia 2016 r., (wpis w księdze wieczystej (...) z dnia 12 września 2016 r.), w dniu 25 sierpnia 2016 r., (wpis w księdze wieczystej (...) z dnia 14 września 2016 r.), z dnia 12 grudnia 2016 r. (wpis w księdze wieczystej (...) z dnia 16 grudnia 2016 r.).

Uwzględniając te fakty oraz oceniając wniosek Z. S. w granicach przysługującej kognicji, zgodnie art. 626<sup>8</sup> § 1 i 2 k.p.c., Sąd Rejonowy podniósł, że wniosek nie może być uwzględniony, mimo że dołączona do niego umowa z dnia 31 grudnia 2010 r. okazała się ostatecznie ważna. Doszło bowiem do zmian w stanie prawnym wskazanej w tej umowie działki nr (...)2 przez jej podział, w wyniku którego w dniu złożenia przez Z. S. wniosku o wpis, czyli w dniu 22 grudnia 2017 r., księga wieczysta (...) była i jest prowadzona tylko dla działek o numerach (...)2/2, (...)2/5 i (...)2/6 o mniejszej powierzchni. Z dokumentów w aktach księgi wieczystej (...) wynika ponadto, że w uchwale zarządu Spółdzielnie Mieszkaniowej w S. nr (...) z dnia 6 maja 2016 r., której Z. S. nie zaskarżyła, wskazano, iż w przypadku wyodrębnienia lokalu mieszkalnego nr 6, związany z nim udział w prawie własności nieruchomości wspólnej wyniesie 33831/1 000 000. Z paragrafu 5 umowy z dnia 31 grudnia 2010 r., dołączonej do wniosku o wpis oraz z treści wniosku wynika natomiast żądanie ujawnienia udziału Z. S. wynoszącego 34925/1 000.000. Wniosek nie mógł być zatem uwzględniony.

Postanowieniem z dnia 14 czerwca 2018 r. Sąd Okręgowy w S. oddalił apelację wnioskodawczyni od opisanego postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 19 marca 2018 r.. Podtrzymując ustalenia faktyczne oraz oceny prawne Sądu pierwszej instancji, Sąd Okręgowy podniósł, że uwzględnienie wniosku o wpis na podstawie umowy z dnia 31 grudnia 2010 r. spowodowałoby niezgodność stanu prawnego nieruchomości wspólnej ujawnionego w księdze wieczystej (...) z jej rzeczywistym stanem prawnym, istniejącym w dniu złożenia wniosku. Wskazany w paragrafie 5 umowy z dnia 31 grudnia 2010 r., związany z prawem własności lokalu udział wnioskodawczyni, wyrażony ułamkiem 34925/1000.000, odnosił się do

działki numer (...)2 o powierzchni 0,5109 ha, lecz w dniu złożenia wniosku, na skutek opisanych wyżej zmian, działka ta uległa podziałowi, zaś powierzchnia działki, na której jest usytuowany budynek, uległa zmniejszeniu. Sąd Okręgowy podniósł ponadto, że postępowanie wywołane wnioskiem Z. S. złożonym w dniu 3 stycznia 2011 r. nie doprowadziło do założenia księgi wieczystej dla odrębnej własności lokalu nr 6, albowiem księga wieczysta Kw nr (...) jest prowadzona dla spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu nr 6. Wzmianki o wnioskach złożonych do tej księgi wieczystej wskazują na złożenie w dniu 22 grudnia 2017 r. wniosku wszczynającego niniejsze postępowanie, a następnie skargi na czynność referendarza oraz apelacji. Nie jest odnotowana w tej księdze wieczystej oraz w Kw nr (...)wzmianka o wniosku DzKw (...) i DzKw (...)

W skardze kasacyjnej wnioskodawczyni, zarzucając naruszenie art. 626<sup>8</sup> § 2 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c., wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i orzeczenie co do istoty sprawy przez uwzględnienie wniosku o wpis, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nie jest trafny podniesiony w skardze zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. (powinno być - w związku z art. 391 § 1 k.p.c.). Zakres zastosowania tego przepisu w postępowaniu apelacyjnym jest determinowany przebiegiem postępowania apelacyjnego oraz treścią orzeczenia sądu drugiej instancji w powiązaniu z granicami i zarzutami apelacji (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999, nr 4, poz. 83). Podstawowym obowiązkiem sądu drugiej instancji jest wskazanie faktów i dowodów, na których oparł się, wydając orzeczenie oraz podstawy prawnej obejmującej przytoczenie przepisów prawa regulujących sporny stosunek prawny między stronami, a także wyjaśnienie, z jakich przyczyn znajdują one zastosowanie w konkretnej sprawie i w jaki sposób wpływają na jej rozstrzygnięcie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2008 r., II CSK 39/08, nie publ.). W orzecznictwie Sądu Najwyższego ustabilizowany jest pogląd, że naruszenie art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. może stanowić usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej

wtedy, gdy uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia nie ma wszystkich koniecznych elementów składowych lub zawiera kardynalne braki, w wyniku czego nie jest możliwe zrekonstruowanie motywów wydanego orzeczenia i dokonanie jego kasacyjnej kontroli w granicach zaskarżenia i w granicach podstaw skargi kasacyjnej. Oceniając uzasadnienie zaskarżonego postanowienia z punktu widzenia przytoczonych kryteriów należy podnieść, że nie zawiera ono tego rodzaju mankamentów, które uniemożliwiają odniesienie się do podstaw kasacyjnych.

W skardze wnioskodawczynie zarzuciła także naruszenie art. 626<sup>8</sup> § 2 k.p.c. przez niewłaściwe zbadanie księgi wieczystej (...) oraz księgi wieczystej (...)i pominięcie wpisów wykreślonych na wniosek Spółdzielni Mieszkaniowej w S. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 29 września 2014 r. (I C (...)) oraz na podstawie prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 kwietnia 2015 r. (I ACa (...)), co doprowadziło Sąd do uznania, że księga wieczysta (...) nie została założona dla odrębnej własności lokalu, lecz dla spółdzielczego własnościowego prawa do przedmiotowego lokalu mieszkalnego, a w obu księgach nie było wzmianki o wnioskach Z. S..

Odnosząc się do tego zarzutu należy przypomnieć, że art. 626<sup>8</sup> § 2 k.p.c. stanowiący, że rozpoznając wniosek o wpis, sąd bada jedynie treść i formę wniosku, dołączonych do niego dokumentów oraz treść księgi wieczystej, określa granice kognicji sądu wieczystoksięgowego w obu instancjach (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2001 r., III CKN 354/00, OSNC 2001, nr 12, poz. 183 i z dnia 6 października 2006 r., V CSK 214/06, nie publ.). Kognicja ta ma charakter ograniczony, ponadto sąd rozpoznając wniosek o wpis w księdze wieczystej związany jest stanem rzeczy istniejącym w chwili złożenia wniosku i kolejnością jego wpływu (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2009 r. - zasada prawna, III CZP 80/09, OSNC 2010, nr 6, poz. 84).

Z ustaleń faktycznych wiążących Sąd Najwyższy przy rozpoznaniu skargi kasacyjnej wnioskodawczynie (art. 398<sup>13</sup> § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). wynika, że na podstawie wniosku Z. S. opartego na umowie z dnia 31 grudnia 2010 r., sąd wieczystoksięgowy wpisał w dniu 31 stycznia 2011 r. ustanowione umową,

wskutek przekształcenia spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego, prawo odrębnej własności lokalu nr 6 i związany z nim udział 34925/1 000.000 w prawie własności działki nr (...)2 oraz częściach wspólnych budynku, do księgi wieczystej (...)

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (tekst jedn.: Dz.U. z 2020 r., poz. 532, dalej: „u.w.l.”), w razie wyodrębnienia własności lokali właścicielowi lokalu przysługuje udział w nieruchomości wspólnej jako prawo związane z własnością lokali. Udział ten oblicza się przy zastosowaniu reguł wskazanych w art. 3 ust. 3-7 u.w.l. Zgodnie z art. 7 ust. 1 i 2 *in fine* u.w.l., odrębną własność lokalu można ustanowić w drodze umowy, a także jednostronnej czynności prawnej właściciela nieruchomości albo orzeczenia sądu znoszącego współwłasność. Umowa o ustanowieniu odrębnej własności lokalu powinna być zawarta w formie aktu notarialnego; do powstania tej własności niezbędny jest wpis do księgi wieczystej. Art.24 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn.: Dz.U. z 2019r., poz. 2204, dalej: „u.k.w.h.”) przewiduje, że dla każdej nieruchomości prowadzi się odrębną księgę wieczystą, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej. Dotyczy to także nieruchomości lokalowych oraz nieruchomości, w których zostały wyodrębnione nieruchomości lokalowe. Dla lokalu stanowiącego odrębną własność, prowadzi się księgę wieczystą, w której ujawnia się właściciela, a księga prowadzona dotychczas dla nieruchomości, w ramach której lokal wyodrębniono, staje się księgą prowadzoną dla nieruchomości wspólnej (zwaną w praktyce także księgą macierzystą lub gruntową); w obu księgach odnotowuje się przysługujący właścicielowi lokalu udział w nieruchomości wspólnej związany z odrębną własnością lokalu. Zasady te stosuje się także w przypadku przekształcania spółdzielczych praw do lokali w prawa własności tych lokali na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 845 - dalej: „u.s.m.”), z uwzględnieniem niektórych odrębności trybu ustanawiania własności lokali wynikającymi z tej ustawy.

Wpis prawa odrębnej własności lokalu ma charakter konstytutywny, prawotwórczy; stanowi *conditio iuris*, ustawową przesłankę skuteczności czynności prawnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2002 r., I CKN 237/00,

nie publ. oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 469/14, nie publ. i z dnia 15 kwietnia 2004 r., IV CK 272/03, nie publ.).

W orzecnictwie Sądu Najwyższego wskazano, że ustalenie przez sąd nieważności umowy o ustanowieniu na rzecz określonej osoby prawa odrębnej własności lokalu, wpisanego następnie w księdze wieczystej, powoduje niezgodność między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym, podlegającą usunięciu w trybie określonym w art. 10 u.k.w.h. ze skutkiem w postaci zamknięcia księgi wieczystej lokalowej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2017 r., I CSK 113/17, nie publ.). Wpis do księgi wieczystej jest, zgodnie z art. 7 ust. 2 u.w.l., niezbędny do powstania odrębnej własności lokalu, ale nie zawsze przesądza, że własność lokalu w sensie materialnoprawnym istnieje. Jeżeli czynność prawna stanowiąca podstawę jego dokonania (zmierząca do wyodrębnienia nieruchomości lokalowej) była nieważna, to wpis odrębnej własności lokalu nie sanuje jej i odrębna własność lokalu nie powstaje. W innych orzeczeniach Sąd Najwyższy wskazywał, że usunięcie niezgodności między stanem jawnym z księgi wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym może polegać na wykreśleniu prawa i zamknięciu księgi wieczystej w postępowaniu wieczystoksięgowym, jeżeli okaże się, że prawo takie nie powstało (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., V CSK 482/07, z dnia 7 listopada 2008 r., IV CSK 264/08 - nie publ. oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 lutego 1996 r., III CZP 19/06, OSNC 1996, Nr 5, poz. 73).

Z ustaleń faktycznych wynika, że między Spółdzielnią Mieszkaniową i Z. S.ą toczyło się wieloletnie postępowanie cywilne o ustalenie nieważności przedmiotowej umowy z dnia 31 grudnia 2010 r. Opierając się na prawomocnym, w dniu złożenia przez Spółdzielnię Mieszkaniową wniosku z dnia 2 października 2015 r., wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 kwietnia 2015 r. (I ACa (...)), stwierdzającym nieważność tej umowy, sąd wieczystoksięgowy wykreślił w dniu 23 listopada 2015 r. prawo odrębnej własności lokalu nr 6 i związany z nim udział w nieruchomości wspólnej przyjmując, na podstawie opisanego wyżej prawomocnego wyroku, że umowa ta jest nieważna. Nie dokonał zamknięcia księgi wieczystej prowadzonej dla lokalu (...), lecz wpisał w to miejsce na rzecz Z. S. ograniczone prawo rzeczowe w postaci spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu nr 6.,

opierając się na dokumentach dołączonych do wniosku SM. Wpisy te nie zostały zaskarżone i w chwili złożenia wniosku Z. S. w dniu 22 grudnia 2017 r. wskazana wyżej księga była istotnie prowadzona dla tego ograniczonego prawa rzeczowego (por. art. 24<sup>1</sup> § 1 u.k.w.h.).

Przedmiotem skargi kasacyjnej jest orzeczenie oddalające wniosek Z. S. o wpis o określonej treści, oparty na przedłożonej przez nią umowie z dnia 31 grudnia 2010 r. w sytuacji, gdy wskutek kolejnych orzeczeń sądowych, ostatecznie przedmiotowa umowa okazała się ważna. Złożony w dniu 22 grudnia 2017 r. wniosek Z. S. obligował jednakże sąd wieczystoksięgowy do uwzględnienia stanu faktycznego i prawnego nieruchomości istniejącego w dniu złożenia tego wniosku i odzwierciedlonego w księdze wieczystej (...) oraz (...) (por. przytoczona wyżej uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2009 r.-zasada prawna, III CZP 80/09).

Istniejący stan prawny, w powiązaniu z treścią i granicami wniosku Z. S. oraz umową z dnia 31 grudnia 2010r., nie dawał podstaw do uwzględnienia wniosku w postępowaniu wieczystoksięgowym, a zatem nie doszło do naruszenia wskazanego w podstawie kasacyjnej art. 626<sup>8</sup> § 2 k.p.c. Prawidłowo Sąd drugiej instancji powołał się na wynikające z treści księgi wieczystej okoliczności, polegające na podziale w 2016 r. działki nr (...)2 na sześć mniejszych działek. Ujawniona, istniejąca w chwili złożenia wniosku o wpis, czyli w dniu 22 grudnia 2017 r., rozbieżność w oznaczeniu nieruchomości, której dotyczył wniosek, między treścią wniosku Z. S. i załączonej umowy z dnia 31 grudnia 2010 r., a treścią księgi wieczystej, stanowiła istotną, nieusuwalną przeszkodę w znaczeniu materialnoprawnym, powodującą oddalenie wniosku o wpis na podstawie art. 626<sup>9</sup> k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2010 r, V CSK 230/09, nie publ.). Zaskarżone postanowienie nie naruszyło zatem przepisów wskazanych w podstawie kasacyjnej.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji (art. 398<sup>14</sup> w zw. z art.13 § 2 k.p.c. oraz art. 520 § 2 k.p.c.

